

آینه

انتقاد

نگرانی‌های احتمالی

● عبدالکریم حسین‌زاده: اخیرا برخی اصولگرایان مسائلی را درمورد نیاز کشور به استفاده از یک نظامی به‌عنوان کاندیدای ریاست‌جمهوری ۱۴۰۰ مطرح کرده‌اند… به نظر می‌رسد با توجه به فلسفه منع نظامیان از حضور در عرصه‌های سیاسی ازسوی حضرت امام (ره) و رهبری معظم انقلاب که فارغ از مسائل مختلف و آسیب‌های احتمالی حضور این افراد در عرصه سیاست برای جامعه و کشور، حتی ناظر بر حفظ شان خود نظامیان و صیانت از این جایگاه مقدس از ورود به دعواهای سیاسی نیز هست و به هر تفسیر، این مسائل کلان، موضوعاتی نیست که قرار باشد ما بخواهیم برای مردم تعیین‌تکلیف کنیم. هم‌زمان درحالی‌که بعضا تحلیل‌هایی مبنی‌بر عبور جامعه از دو جناح اصلاح‌طلب و اصولگرا و احتمال حرکت به سوی یک کاندیدای نظامی مطرح می‌شود، واقعیت امر این است که این مسائل صرفا در حد تحلیل و سبش‌بینی سیاسی و اجتماعی است و به نظر می‌رسد ریشه و انگیزه طرح چنین ایده‌ها و ارائه این تحلیل‌ها مشخص نیست. البته شکی نیست که مردم تحت فشار هستند و بخش‌های مختلف جامعه چه در میان پایگاه اجتماعی نزدیک به جریانات اصلاح‌طلبی و روشنفکری و چه در میان حامیان طیف اصولگرا به برخی روندها و امور اعتراض دارند و از این وضعیت ناراضی‌اند.

اطلاعات

تکرار تجربه‌های ناموفق

● فتح‌الله آملی: یکی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی که از چهره‌های خوش‌سابقه پارلمان در دوران دفاع مقدس و مدافع ارزش‌های انقلابی نیز به‌حساب می‌آید اخیرا با ارسال نامه‌ای به رئیس‌جمهور و در انتقاد از گرانی نرخ ارز چاره کار را در تغییر مشاوران اقتصادی رئیس دولت به‌عنوان مروجان اقتصاد لیبرال دانسته و خواستار عزل آنها شده است، با این محاسبه که علت‌العلل مشکلات اقتصادی امروز کشور و لجام‌گسختگی بهای ارز، وجود این افراد و این‌ تفکر و حاکمیت اندیشه لیبرالی است و اگر به‌جای این‌ افراد نیروهای ارزشمدار و مخالف اقتصاد بازار آزاد روی کار بیایند مشکل حل می‌شود و تولید رونق می‌گیرد و اشتغال افزایش می‌یابد و قیمت ارز کم می‌شود… اگر- کماکان کنیم که مشکل اقتصاد کشور نیم اقتصادی دولت و به‌طور اخص دکتر مسعود نیلی به‌عنوان دستیار ویژه اقتصادی است قطعا مرتکب خلاف و اشتباه شده‌ایم و چون سال‌ها و دهه‌های گذشته بر مشکلات ساختاری اقتصاد ایران سربوش گذارده و دنبال نشانی غلط رفته‌ایم، نگاه مردوی و موقتی و برخورد‌های موضعی و انفعالی در تمام این سال‌ها و دهه‌ها ما را به‌جای توجه به علت، متوجه معلول‌ها کرده و وقوع بحران‌ها را اندکی به تأخیر انداخته و سپس با درجه و شدتی بیشتر بازآفرینی کرده است. کافی است نگاهی به گذشته بیندازیم و از جمله نگاهی به سابقه دخالت دولت در تعیین دستوری نرخ ارز، و پدتر از آن تثبیت نرخ ارز با وجود تورم داخلی، ادامه سیاست پرداخت یارانه، سرنوشت مبارزه طولانی با قاچاق کالا با وجود وقت و انرژی و سرمایه‌گذاری فراوان برای آن، مصوبات و سیاست‌های همین مجلس محترم در تثبیت نرخ خدمات دولتی و بهای حامل‌های انرژی، جرایب عدم توفیق دولت در کاهش نرخ سود بانکی و علت کسری بودجه هر سال رو به تزاید دولت و سیاست‌های اشتباه دولت در حمایت از تولید ملی و مواردی از این دست تا دریابیم مشکل اقتصاد کشور با تغییر یا جابه‌جایی این و آن و یا متهم‌کردن این و آن به لیبرالی‌بودن و یا اشرافیت حل نمی‌شود.

ایران

مأموریت ناممکن در مهندسی نخبگان

● در گفت وگو با سیدحسین نصر: هم‌اکنون حدود دو هزارو ۵۰۰ مؤسسه آموزش عالی در آمریکا مشغول به فعالیتند که از دانشگاه‌های تراز اولی مانند «هاروارد» و «ییل» گرفته تا دانشگاه‌هایی سلطان‌ها از دبیرستان هم پایین‌تر است را شامل می‌شود. اگر تفاوت میان این دو دسته از دانشگاه را مورد بررسی قرار دهید، تفاوت حیرت‌آوری را شاهد خواهید بودو!
آن، این است که نظام تعلیم‌وتربیت به‌گونه‌ای سامان یافته است که اولاً حداکثر افراد به آموزش دسترسی داشته باشند و درعین‌حال مدرسی وجود داشته باشد که افراد نخبه بتوانند پروانده شوند. نکته مهم دیگر این است که در تمام رشته‌ها نخبه‌بودن همیشه متعلق به گروهی است که در اقلیت است؛ یعنی در یک جامعه نمی‌شود اکثر افراد صنعتگر یا شیمیدان یا فیزیکدان تراز اول باشند. این مسئله جزو نهاد تمدن انسانی در «شرق» و «غرب» محسوب می‌شود. نخبگی حد معینی دارد که نمی‌توان تغییرش داد؛ هیچ جامعه‌ای نیست که همه افرادش ریاضیدانات «خوبی» باشند! چه برسد به نخبه! بنابراین حفظ نهاده‌ها و سازمان‌ها برای تربیت نخبگان ضروری است، درست است که این نهاده‌ها امتیازات ویژه‌ای را برای نخبگان قائل می‌شوند، اما درعین‌حال، خیر آنان هم به همه جامعه می‌رسد.

politics@sharghdaily.ir

دیپلماسی

مروری بر روابط تهران- اتاوا

قفل فروبسته رابطه ایران – کانادا

زینب اسماعیلی

آنها همان زمان حضور ایران در سوریه و تلاش برای حفظ بشار اسد و برنامه هسته‌ای ایران را بهانه این قطع رابطه اعلام کردند. اما از کسی پوشیده نبود که دولت وقت کانادا به‌شدت تحت‌تأثیر اسرائیل و لابی‌های این رژیم بود. کانادا ۱۷ سپتامبر ۲۰۱۲ اعلام کرد سفارت ایتالیا در تهران حافظ منافع این کشور در ایران خواهد بود. عمان نیز حافظ منافع تهران در اتاوا شد. اما این دو حافظ منافع نتوانستند رابطه دو کشور را احیا کنند و آنها در حل مسائل کنسولی شهروندان ایرانی در کانادا نیز بی‌اختیار بودند. این قطع رابطه در حالی انجام گرفت که کانادا مابازای شهروندی در داخل خاک ایران ندارد؛ از همین رو به نظر می‌رسد در حل مسئله عجله‌ای ندارد.

مصادره اموال

خرداد ۹۵ دادگاه عالی اوتناریو، رأی به پرداخت غرامت به قربانیان تروریسم از محل اموال غیردیپلماتیک تهران داد.

درحالی‌که وکلای ایران در جلسات این دادگاه، اتهامات مطرح‌شده و ارتباط این حوادث با ایران را رد می‌کردند، دادگاه با رد استدلال آنها، رأی داد که ایران به دلیل آنکه حامی این گروه‌هاست، در برابر اقدامات این گروه‌ها نیز مسئولیت دارد و باید ۱۳ میلیون دلار از محل دارایی‌های ایران به خانواده‌های قربانیان غرامت پرداخت شود.

با رای قاضی گلن هینی، فهرست اموال و دارایی‌های غیردیپلماتیک ایران ازجمله حساب‌های بانکی در اختیار خانواده‌های قربانیان حملات

محمد کشاورز زاده، دستیار وزیر امور خارجه ایران در حوزه آمریکا، در گفت‌وگو با «شرق»:

کانادا به محل فرار اختلاسگران ایرانی تبدیل شده است

قبول ندارد و این افراد را شهروند ایرانی می‌داند). این افراد اغلب مجبور می‌شوند برای حل مسائل کنسولی به واشنگتن، مکزیک و حتی کوبا و... سفر کنند. خود شهروندان ایرانی ساکن کانادا در تلاش هستند تا دولت کانادا را متقاعد کنند تا رابطه با ایران را سر گیرد.

خ ب مذاکرات به کجا رسید؟

ما مذاکرات‌مان را به خوبی انجام داده‌ایم. دو دور هیئت کانادایی به ایران سفر کردند و یک دور مذاکره در اروپا و یک دور مذاکره در نیویورک انجام شـده، اما کانادایی‌ها به دلیل فشارهایی که وجود دارد، تعلل کرده‌اند و متأسفانه این کشور مأمـن برخی اختلاسگران ایرانی شده که به آنجا فرار می‌کنند. اگرچه پلیس اینترپل حکم دستگیری این افراد را صادر کرده است، اما دولت کانادا در پیگیری ماجرا تعلل می‌کند. همچنین ایران در پیگیری وضعیت چند شهروند ایرانی که در کانادا کشته شده‌اند یا مشکل حقوقی دارند، با مشکل مواجه است.

❖ درحالی‌که شما توضیح دادید که مذاکرات با حسن نیت انجام شده؛ پس چرا در اجرا اقدامی صورت نگرفته؟
بله، تیم کانادا در مذاکره بسیار مثبت بود؛ اما وقتی کار در پروسه اداری آنها وارد می‌شود، با مشکل مواجه می‌شوم.
❖ مشکلات موجود بین دو کشور به ویژه شرایط شهروندان از طریق دفاتر حافظ منافع دو کشور حل‌شدنی نیست؟
نه، برای این موضوع نمایندگان سیاسی و کنسولی دو کشور باید

نمایندگان ایران و کانادا در چارچوب روابط دوجانبه در نیویورک، گفت: «قطع رابطه بین دو کشور تصمیم غیرمنطقی دولت قبلی بوده و در شرایط جدید بعد از برجام دولت جدید کانادا آمادگی صریح خود را برای اعاده روابط دیپلماتیک اعلام کرد و نخستین دور گفت‌وگوها در نیویورک بین نمایندگان دو کشور انجام شده است. ایران اعلام کرده با توجه به تغییر دولت و سیاست‌های کانادا، ما نیز آمادگی داریم در این مسیر حرکت کنیم، اما طبعاً از سرگیری روابط زمان‌بر خواهد بود».

این گفت‌وگوها در حالی در نیویورک انجام شد که پیش از آن، جاستین ترودو با اعلام بررسی احتمال ازسرگیری مجدد رابطه با ایران، از بررسی گسترش روابط در جلسات پیش‌روی هیئت وزیران خبر داده بود. این در حالی بود که با اجرایی‌شدن برجام و محدودکردن برخی فعالیت‌های هسته‌ای ایران، کانادا به‌طور محتاطانه از این کار استقبال کرد و نخست‌وزیر اوتواو این را «در راستای احترام به انتظارات بین‌المللی» دانست. درحالی‌که دولت قبلی کانادا، بعد از قطع رابطه با ایران، ارتباط مالی با تهران را نیز تحریم کرده بود، دولت جدید کانادا اعلام کرد که آماده است تحریم‌های اقتصادی علیه ایران را لغو کند. پنجم فوریه ۲۰۱۶ کانادا رسماً اعلام کرد تحریم‌های خود علیه ایران را لغو کرده است.

در گرماگرم انتخابات ریاست‌جمهوری در خرداد سال گذشته، وزیر خارجه ایران و کانادا با هم در تماس تلفنی برای برگزاری انتخابات در این کشور صحبت کردند. اگرچه ایران به انجام این کار علاقه‌مند بود؛ اما اجرا نشد. در انتخابات ریاست‌جمهوری ایرانیان مقیم کانادا موفق نشدند آرای خود را به صندوق بیندازند. اگرچه بعد از انتخابات روایت دو کشور متفاوت بود. کانادا گفت که ایران برای انجام این کار باید از قبل‌تر اقدام می‌کرده و ایران گفت که به دلیل لغو مصونیت سیاسی و بازنبودن نمایندگی‌های سیاسی و دیپلماتیک ایران در کانادا و همکاری نکردن دولت کانادا، امکان رأی‌گیری از شهروندان ایرانی در کانادا وجود نداشت.

اگرچه دو هیئت کانادایی دیگر برای مذاکره با ایران بر سر ازسرگیری روابط به تهران آمدند؛ اما هنوز قفل این در نچرخیده است.

حضور داشته باشند تا به اسناد و مدارک مورد نیاز دسترسی داشته باشند و بتوانند مسائل کنسولی این اتباع را رفع کنند. با اینکه ما با ایالات متحده آمریکا روابط سیاسی نداریم و در شرایط قطع رابطه هستیم، دفتر حافظ منافع ایران در واشنگتن در حال کار است و کارهای کنسولی شهروندان را انجام می‌دهد. حتی چنین فرمولی در کانادا هم می‌تواند اجرا شود تا پیش از بازگشایی سیاسی روابط مسائل کنسولی حل‌وفصل شود.

❖ رای دادگاهی در کانادا اموال ایرانی را توقیف کرده است، چه اموالی بود؟
چند ساختمان در حکم حقوقی دادگاه کانادا مطرح شده که یکی از آنها ساختمانی متعلق به وزارت علوم و ساختمان دیگری متعلق به سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی بوده که آنها مدعی هستند که این اموال دیپلماتیک نیست؛ ازاین‌رو مصادره شدند؛ اما ما این حکم را قبول نداریم و مطابق قوانین بین‌الملل و کنوانسیون وین، به این حکم اعتراض کرده و وکلای ما در حال پیگیری حقوقی موضوع هستند.

❖ از این ساختمان‌ها چه استفاده‌ای می‌شد؟
این ساختمان‌ها کارکرد فرهنگی داشته و برای ترویج فرهنگ و زبان و ادبیات فارسی استفاده می‌شد؛ اما اقدام دادگاه کانادا درباره حکم مصادره اینـ اموال کاملاً مغایر با حقوق بین‌الملل، اصل مصونیت دولت‌ها و رعایت حقوق اماکن دیپلماتیک است.

چابهار، تنها بندر اقیانوسی ایران؛ نماد عزم ایران برای توسعه منطقه

– اسلام‌آباد بوده است. دولت افغانستان برای خروج از این انحصار، در جست‌وجوی راه‌های بدیل بوده است. بندرعباس از دیگر بندرهای موجود در منطقه برای ترانزیت کالا به افغانستان و از افغانستان به مقاصد دیگر است اما با مطرح‌شدن چابهار و امتیازات چشمگیر آن، روزنه امید جدیدی به روی افغانستان گشوده شد. مشارکت و سرمایه‌گذاری هند در این بندر، جذابیت آن را برای دولت افغانستان افزون کرد. پس قرار گرفته و آماده سرمایه‌گذاری است. اینها همه نقشه راه آینده توسعه چابهار و منطقه است که تحولی اساسی در منطقه پدید خواهد آورد.

امتیاز چابهار برای افغانستان محصور در خشکی

عدم دسترسی مستقیم افغانستان به آب‌های آزاد، همواره یکی از موانع جدی توسعه این کشور قلمداد شده است. دسترسی به آب‌های آزاد برای این کشور تنها از مسیر دو همسایه شرقی و غربی یعنی پاکستان و جمهوری اسلامی ایران میسر است. بندر کراچی پاکستان، تاکنون تنها مسیر دسترسی افغانستان به آب‌های آزاد محسوب می‌شد اما به گفته مقامات افغانستان، نقض مکرر معاهدات امضاشده بین دو کشور از سوی چابهار به دلیل نزدیکی و همسایگی دو کشور دوست بسیار به‌صرفه و مفید است.

ادامه در صفحه ۱۵

خبر

محمدرضا تابش مطرح کرد اهتمام بیشتر دولت به فعالان بازداشتی محیط زیست

● اعتمادآنلاین: محمدرضا تابش، رئیس فراکسیون محیط زیست، با اشاره به آخرین وضعیت فعالان بازداشت‌شده محیط زیست، گفت: در ملاقات‌های عیدانه با رئیس جمهوری، رئیس مجلس شورای اسلامی، معاون‌اول رئیس‌جمهوری، رئیس قوه قضائیه و رئیس سازمان زندان‌ها، به تمکین از قانون درباره تعیین‌تکلیف فعالان زیست‌محیطی که در بازداشت هستند، تأکید کردیم؛و ادامه داد: خانواده فعالان بازداشت‌شده در بندرعباس، اطلاع چندانی از فرزند بازداشت‌شده خود ندارند. برخی از خانواده‌های فعالان محیط زیست که پیگیر وضعیت فرزندانشان بودند، ازجمله خانواده آقای قدیری، مدعی بودند ملاقاتی نداشتند و درباره این موضوع پیگیری شد.این نماینده مجلس درباره جرایب انجام‌نشدن ملاقات میان برخی از خانواده‌های فعالان محیط زیست با فرزند بازداشت‌شده‌شان، تصریح کرد: ضابطان ادعان کردند بازرس هنوز حکمی برای ملاقات این متهم‌ها صادر نکرده است و از سوی دیگر، دستگاه قضائی می‌گوید بازرس حکم صادر کرده است، ولی ضابطان هنوز اجازه انجام ملاقات را نداده‌اند. در هر صورت، موضوع پیگیری شده و می‌شود.اگر قضیه آقای قدیری بعد از قولی که مسئولان داده بودند، حل شده بود، این موضوع را رسانه‌ای نمی‌کردم؛ اما چون این مسئله حل نشده است، موضوع را از طریق رسانه‌ها مطرح می‌کنم؛ اینکه کار در حال پیگیری است،و افزود: سعی مسئولان ذی‌ربط بر این است که قانون مراعات شود؛ منته‌ایا بعد در اعمال مقررات و ضوابط قانونی، به صورت شفاف اعلام کنند چه اقداماتی انجام داده‌اند. از آنها نیز می‌خواهیم قوانین و مقررات قانونی حتما در قبال بازداشت‌شدگان رعایت شود.
آنها‌یی که بازجویی‌هایشان تمام شده، می‌توانند با قید وثیقه آزاد شوند و با خانواده‌هایشان ملاقات داشته باشند تا در محکمه به اتهاماتشان رسیدگی شود. تابش در پاسخ به اینکه تعداد بازداشت‌شدگان محیط زیست چند نفر است، گفت: مجموع بازداشت‌شدگان محیط زیست که در دو مرحله بازداشت شده‌اند، ۱۲ نفر است؛و ادامه داد: دادگاه جلسات متعددی با مسئولان وزارت اطلاعات، سپاه و دادگستری داشتیم که این مسئولان ابعاد موضوع را تشریح کردند و عنوان شد مسائل و مواردی بوده و ما نیز روی ماهیت امر خیلی بحثی نداریم و تنها می‌گوییم همه‌چیز شفاف و در چارچوب قانون باشد.تابش با بیان اینکه دولت باید اهتمام بیشتری به موضوع فعالان بازداشت‌شده محیط زیست داشته باشد، تأکید کرد:
هیئت که از طرف آقای رئیس‌جمهور برای پیگیری وضعیت فعالان بازداشت‌شده محیط زیست مشخص شد، باید با جدیت بیشتری کار را دنبال کند.

ادامه از صفحه اول

به دنبال هیئت حقیقت‌یاب

طرفی که همان مقررات قانون‌گذاری صد سال را در مغز یا روی میز خود دارد و از نگهبان در ورودی تا مدیران میانی و مدیر ارشد تصمیم‌گیر را شامل می‌شود. مشخص است که اصلاح این روند، کار یک فرد یا یک گروه ۲۰ نفره دولتی نیست، به نظر نگارنده، راهکار اجرایی آن، انتخاب یک هیئت ذی‌صلاح و مؤمن به اصلاح است که مدت کوتاهی، راهکارهای عملی و علمی را احصا کرده و آنچه این هیئت می‌گوید، مورد اعتقاد و اعتماد همه مسئولان کشور باشد. این هیئت راهکارهایی را برای بخش‌های مختلف پیشنهاد می‌کند و در قبال این راهکارها، از مسئولان مرتبط می‌خواهد برای مدیریت تغییر در آن چارچوب فعال شوند. اگر برخی مدیران توانایی اجرای این راه‌حل‌ها را نداشته باشند، کشور بدون نیروی باصلاحیت نیست و باید تغییرات مدیریتی رخ دهد. حداقل اگر مقاومتی برای تغییر وجود دارد، مدیران مربوطه می‌توانند در آن هیئت حضور یافته و دلایل خود را بیان کنند. ممکن است مباحث قانونی وجود داشته باشد که باید آن ماده قانونی اصلاح شود. ترس از امضا و تصمیم‌گیری نیز ازجمله موانع جدی پیش‌روی این هیئت خواهد بود. در کوتاه‌مدت، برای ساماندهی بازار ارز نیز می‌توان تقاضای موجود را تحلیل و طبقه‌بندی کرد. مدتی است برخی افراد همراه با خانواده برای خرید ارز صف کشیده‌اند. اینها از سوی صراف‌ها نیز شناخته شده‌اند. اگر کشوری به این روز بيفتد که مردم – و نه فقط دلالتان یا گروه‌های ذی‌نفع– برای حفظ ارزش پول خود به خرید ارزهای خارجی روی بیاورند، حتما مسئله از منطق اقتصادی فاصله گرفته و باید دلایل روانی، ترس و نگرانی از آینده را در آن جست‌وجو کرد. جامعه ایران به سمتی رفته که با وجود حضور افراد بی‌کار در یک خانواده، سفر خارجی به باکو، تقلیس، پاتایا و امیر و هزینه‌های آن از سوی همان خانواده کنار گذاشته نمی‌شود. اینها حتما نیازمند تحلیلی جدی است. همچنین پیشنهاد می‌دهم به چهره‌هایی که جامعه به آنها اعتماد دارد، اجازه داده شود صمیمانه به مردم حرف بزنند و آنچه را به صلاح کشور می‌دانند، بیان کنند. به‌هرحال تا این فضای روانی شکسته نشود، نمی‌توان در یک محیط آرام و به دور از تنش، مدیریت تغییر در نظام اداری و اجرایی را کلید زد.